

Proslov Prof. Ing. Felixe Kolmera, Dr.Sc.,

pronesený u příležitosti

„Koncertu pro oběti nacismu“

k 65. výročí ukončení 2. světové války

Anežský klášter, 3. května 2010

Živá paměť, o.p.s

Vážení bývalí vězňové koncentračních táborů a nuceně nasazení,
Excelence páni velvyslanci, vážení hosté,

dnešní den a téměř každý den před pětadesáti léty znamenaly pro nás, vězně koncentračních táborů a totálně nasazené, osvobození z otrocké a nucené práce. Konec války také znamenal ukončení nesvobody ukryvaných a ostatních nacismem pronásledovaných osob.

Dne 27. ledna jsme vzpomněli osvobození koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz Sovětskou armádou. Je to den strašných vzpomínek, je to symbolický den osvobozených vězňů z ostatních koncentračních táborů, den připomínky slavné politické přísahy vězňů koncentračního tábora Buchenwald v dubnu 1945 i vzpomínkový den na hrdinné povstání židů Varšavského ghetta v dubnu roku 1943.

My, bývalí vězňové koncentračního tábora Auschwitz, jsme dosud žijící svědkové průmyslového vraždění lidí všech národností, všech náboženství a dalších skupin obyvatelstva Evropy těch států, které okupovala německá armáda ve II. světové válce. Koncentrační a vyhlazovací tábor Auschwitz se tak stal největším hřbitovem světa, hřbitovem 1,5 milionů obětí nacistické brutality.

27. leden 2010 je dnem 65. výročí osvobození koncentračního tábora Auschwitz, ale také dnem pátého výročí usnesení pléna Organizace spojených národů, aby tento den se stal dnem vzpomínky na holocaust. Tomuto rozhodnutí předcházelo jednání presidia Mezinárodního osvětivského výboru s bývalým generálním tajemníkem OSN Koffi Annanem v New Yorku a ve Švýcarsku a výstava o koncentračním táboře Auschwitz v předsálí jednacího sálu pléna OSN v jeho sídle v New Yorku, kterou zahajoval Koffi Annan a kterou připravilo presidium Mezinárodního osvětivského výboru.

Vzpomínáme 6 milionů zavražděných židovských spoluobčanů, z nichž 1,5 milionu bylo dětí mladších než 15 let.

Vzpomínáme na naše rodiče a sourozence, kteří neprošli selekcí na stranu života a byli posláni na stranu smrti „laskavým“ pokynem ruky známého SS lékaře Dr. Mengeleho nebo jiného SS lékaře, na stranu, která vedla do plynových komor.

Vzpomínáme na naše kamarády, kteří Auschwitz nebo další koncentrační tábor nepřežili a umírali strašnou smrtí v našich náručích.

Vzpomínáme na lidské stíny, kostry potažené kůží, s hluboce zapadlými a vyhaslými očima, s hlavou a nohama oteklými hladem, kteří se byli schopni jen ploužit a byli klacky kápů a biči SSmanů hnáni do těžké práce.

Vzpomínáme na hlad a žízeň, které pomalu ukrajovaly náš život.

Vzpomínáme na kamarády, kteří ze zoufalství volili raději smrt vběhnutím do drátů plotu tábora, nabitého elektrickým proudem o napětí 22.000 V.

Vzpomínáme těch, kteří kladli odpor a organizovali se v podzemním hnutí koncentračních táborů.

Vzpomínáme na naši nenávist vůči našim katanům a trýznitelům.

Ale také vzpomínáme, alespoň někteří z nás, na naše představy, jak by měl život po válce vypadat a to bez ohledu, jestli přežijeme nebo ne.

Také dnes vzpomínáme na státnický akt bývalého spolkového presidenta Německa Dr. Romana Herzoga, který po návštěvě v Auschwitzu, jež na něj hluboce zapůsobila, požádal Spolkovou vládu a Bundestag o zařazení 27. ledna jako památného dne Německa, a to ještě před tím, než se plénum OSN takto rozhodlo.

Myslet bez nenávisti a konstruktivně nebylo po válce pro nás, bývalé vězně koncentračních táborů, snadné a tato proměna probíhala v dlouhodobém procesu našeho života. Vzpomínám na slova bývalého presidenta Israele Chaima Herzoga, která vyřknul 17. října 1991 v Terezíně, který nenávist prohlásil za nekonstruktivní myšlení sežírající zejména toho, který nenávidí, a doporučil hledat pozitivní cesty řešení a myšlení.

A měl pravdu. Dnes v Německu dorůstá již čtvrtá generace, která vesměs byla vychována v jiném politickém prostředí, než byl nacizmus, a která nenesou osobní vinu za to, co spáchala generace jejich dědů. To je třeba té generaci též říci, a dostat ji tak na stranu spolupráce a spolužití v Evropě. To se také daří. To je má zkušenost z mnoha debat se spolkovým presidentem, ministrem zahraničí, ministry vnitřní a ministrem financí. Ve mně zůstala jen opatrná podezíravost vůči příslušníkům mé generace v Německu, ale ta generace pomalu odchází tak, jako i my odcházíme.

Je třeba chodit přednášet do německých škol, ale i do českých, neboť o těchto problémech se české děti učí velmi málo. A přesto tato doba patří nejen do německých dějin, ale také do českých. O moje pozvání k přednáškám do Německa se obvykle postarají vrchní starostové měst, a to zejména těch,

ve kterých neonacizmus zvedá hlavu, nebo Gesellschaft für Polische Bildung. Přesto, že se na mé přednášky dostavují i neonacisté, které poznám i podle oblečení, setkal jsem se jen dvakrát s lidmi starého myšlení. Jednou to bylo na Universitě ve Würzburgu ve studentském velmi nacionalistickém spolku Burschenschaft Alemania, kde i se studenty jsem vyšel, ale nevyšel jsem s tak zvanými „starými pány“ v mých letech, ve kterých staré myšlení nacistického Německa ještě nevyhaslo a asi ani nevyhasne. Podruhé to bylo v Lipsku na přednášce o odškodňovacím procesu bývalých vězňů.

Moje zkušenost není ojedinělá. Jistě jí sdílí i členové Terezínské iniciativy a Historické skupiny Osvětim, kteří do českých i německých škol chodí přednášet. Tato činnost obou organizací je na nejvyšší míru smysluplná.

To je cesta pozitivní, tou je v Evropě nutno jít. Chtěl bych zakončit citáty laureáta Nobelovy ceny míru, Eliho Wiesela:

„Vzpomínáme na Auschwitz, na všechny oběti, bez ohledu kde trpí.
Vzpomínáme na náš hlad, abychom hlad ze světa vymítali.
Vzpomínáme na naše utrpení, abychom proklamovali právo každého žít bez strachu“.

A rád bych ještě dodal: Ať nám zní raději Schillerova Óda na radost s hudbou van Beethovena než symfonie kanonády děl.

Děkuji Vám za trpělivost.

Prof. Ing. Felix Kolmer, Dr.Sc., vicepresident Mezinárodního osvětimského výboru

3. května 2010